

**TYÖELÄMÄ- JA TASA-
ARVOVALIOKUNNAN MIETINTÖ
9/2008 vp**

**Hallituksen esitys 94. Kansainvälisen merityö-
konferenssin hyväksymän merityötä koskevan
yleissopimuksen, 2006, johdosta**

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 16 päivänä kesäkuuta 2008 lähettänyt työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 94. Kansainvälisen merityökonferenssin hyväksymän merityötä koskevan yleissopimuksen, 2006, johdosta (HE 91/2008 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Liisa Saastamoinen, työ- ja elinkeinoministeriö
- yli-insinööri Harri Halme, sosiaali- ja terveysministeriö
- asiantuntija Kimo Kostiainen, Suomen Varus-
tamot ry
- puheenjohtaja Simo Zitting, Suomen Meri-
mies-Unioni SM-U ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet liikenne- ja viestintäministeriö ja Suomen Konepölyliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleiskokous hyväksyi vuonna 2006 merityötä koskevan konsolidoidun yleissopimuksen, jonka tarkoituksena on vahvistaa merenkulkualan työtä koskevat yhtenäiset ja johdonmukaiset vähimmäisnormit sekä uudistaa 37 ILO:n aikaisempaa merenkulkualan yleissopimusta.

Yleissopimus määrittelee vähimmäisvaatimukset, jotka koskevat merenkulkijoiden työsuhteen ehtoja, asumista ja virkistysmahdollisuuksia, ruokaa ja ruoanpitoa, terveydensuojelua ja sosiaaliturvaa sekä yleissopimuksen valvontaa ja täytäntöönpanoa. Yleissopimusta sovelletaan kaikkiin aluksiin, joita käytetään kau-

pallisiin tarkoituksiin, ei kuitenkaan kalastusaluksiin eikä perinnealuksiin.

Esityksen mukaan yleissopimusta ei vielä tässä vaiheessa ratifioitaisi, koska sen hyväksyminen edellyttää lainsäädännön muutoksia. Suomi on ratifioinut useita uuteen yleissopimukseen sisältyviä vanhoja yleissopimuksia, mutta ei kuitenkaan kaikkia.

Uuden yleissopimuksen mukaisesti aluksilla tulee olla merityösertifikaatti osoituksena siitä, että merenkulkijoiden työ- ja elinoloja valvotaan. Kyseessä on kokonaan uusi aluksilta vaadittava todistus, josta ei vielä ole olemassa kansallista lainsäädäntöä. Lisäksi yleissopimuksessa on määräyksiä, jotka edellyttävät lainsäädän-

nön tarkistamista muun muassa työntekijän vähimmäisiän ja satamavaltiotarkastuksien osalta.

Yleissopimus kuuluu osittain Euroopan yhteisöjen yksinomaiseen toimivaltaan, minkä vuoksi sen ratifioiminen edellyttää yhteisön antamaa

valtuutusta. Tästä johtuen neuvosto on antanut päätöksen, jolla jäsenvaltiot on valtuutettu ratifioimaan yleissopimus ja tallentamaan ratifiointiasiakirjansa ILO:n työtoimiston pääjohtajalle 31 päivään joulukuuta 2010 mennessä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena.

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleiskokouksen vuonna 2006 hyväksymän merityötä koskevan yleissopimuksen tarkoituksena on parantaa merenkulkijoiden elin- ja työoloja sekä alan toimijoiden ja varustamojen tasapuolisia kilpailuedellytyksiä. Sopimuksen mukaan aluksilla on muun muassa oltava merityösertifikaatti osoituksena siitä, että merenkulkijoiden työ- ja elinoloja valvotaan. Voimaan tullessaan yleissopimus estää merenkulkuun kohdistuvat lieveilmiöt, kuten esimerkiksi työehtojen polkumyynnin ja alusten merikelpoisuudesta tinkimisen.

Yleismaailmallinen yhteistyö ja sopimustoiminta ovat merenkulkualalle erittäin tärkeitä. Merenkulkijat tarvitsevat alan kansainvälisyyden vuoksi erityistä suojaa, ja erityisesti Kansainvälisen työjärjestön ILO:n hyväksymät sopimukset ovat tärkeitä pyrittäessä luomaan alalle yleismaailmalliset vähimmäissäännöt, joita tulee noudattaa kaikkialla maailmassa ja kaikilla aluksilla.

Valiokunta pitää yleissopimuksen ratifioimista ja kansainvälistä voimaan saattamista merenkulkualan toimintaedellytysten, meriturvallisuuden ja merenkulkijoiden vähimmäistyöehtojen turvaamisen kannalta erittäin tärkeänä. Esityksen mukaan yleissopimusta ei vielä tässä vaiheessa ratifioitaisi, koska sen hyväksyminen

edellyttää lainsäädännön muutoksia. Suomen lainsäädäntö on pääosin yleissopimuksen vaatimusten mukainen, mutta sopimuksen ratifiointi edellyttää joitakin lainsäädännöllisiä muutoksia. Esimerkiksi merityösertifikaatti ja ilmoitus kansallisen lainsäädännön mukaisista toimenpiteistä ovat uusia aluksilta vaadittavia asiakirjoja, joista ei ole olemassa kansallista lainsäädäntöä. Saadun selvityksen perusteella valiokunta yhtyy hallituksen näkemykseen, jonka mukaan yleissopimuksen ratifioiminen edellyttää lainsäädännön muutoksia ja käytännön toimenpiteitä, jotka liittyvät muun muassa sertifiointijärjestelmään liittyvien tarkastusten kehittämiseen ja asiakirjojen myöntämiseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että lainsäädännön uudistukset ja tarkennukset tehdään mahdollisimman nopeasti, jotta Suomi voi pikaisesti ratifioida tämän yleissopimuksen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa,

että eduskunta ei tässä vaiheessa hyväksy Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä merityökonferenssissa 23 päivänä helmikuuta 2006 hyväksyttyä Kansainvälisen työjärjestön merityötä koskevaa yleissopimusta, 2006.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Arto Satonen /kok	Esa Lahtela /sd
vpj.	Jukka Gustafsson /sd	Jari Larikka /kok
jäs.	Susanna Haapoja /kesk	Markus Mustajärvi /vas
	Hannakaisa Heikkinen /kesk	Sanna Perkiö /kok
	Anna-Maja Henriksson /r	Paula Sihto /kesk
	Arja Karhuvaara /kok	Katja Taimela /sd
	Johanna Karimäki /vihr	Jyrki Yrttiaho /vas.
	Merja Kuusisto /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

neuvotteleva virkamies Marjaana
Kinnunen.